

De Velo Droom van de massa...

Dirck SURDIACOURT

Al meer dan honderd jaar lang domineert de wielersport op de weg of op de baan de vrijetijdsinvulling van de Vlaming. Menig wielertoerist gaat vandaag nog verbeten de eenzame strijd aan met 'De Muur'. Vorig jaar was het vijfenzeventig jaar geleden dat in 1934, in Geraardsbergen, de Luna-velodroom werd gebouwd: de 'velo droom' van de massa. ... (1)

Promotie voor het wielrennen

Onder impuls van de Ronde van Frankrijk en de Ronde van Vlaanderen groeit de belangstelling voor het wielrennen zienderogen. Lokale 'veloclubs' als *Het Vlugge Wiel* en *De Denderzonen* komen op het voorplan en worden bijzonder populair.

Een zekere Campen, sportafgevaardigde van de *Koninklijke Belgische Wielrijdersbond* (k.w.b.w.) (de *Ligue Vélocipédique Belge*) (2) vraagt in maart 1922 aan schepen van financiën Jules Pieraert een toelage om "eenige groote koersen" via Geraardsbergen te laten rijden. Naar eigen zeggen is slechts een kleine subsidie nodig voor het vele werk dat hij al heeft verzet en nog zal verzetten om de wielervedstrijden te promoten. Samen met de sportclub *De Verenigde Sportvrienden* wil hij op 2, 9 en 16 april, Geraardsbergen als bevoorradings- en controlepunt opnemen voor een (regi-

onale?) wielervedstrijd.

Wat houdt dit in? Om na te gaan of de renners het voorziene parcours afleggen zijn onderweg controleposten geïnstalleerd. Daar moeten zij hun naam roepen naar de commissarissen of afstappen en een handtekening plaatsen. Geraardsbergen zal later nog regelmatig als controlepunt fungeren bij wielervedstrijden. Volgens Campen wordt er in mei al een eerste koersrit gereden voor beginners en vermoedelijk - hij kan nog niets garanderen - is het ook mogelijk om het parcours van het *Kampioenschap der Denderstreek* in juli in de planning op te nemen en via Geraardsbergen te laten lopen. (3) Het is niet bekend of het schepencollege Campen gevolgd heeft. De daaropvolgende jaren worden vooral tijdens de vele wijkkermissen regelmatig rondekoersen voor beginners georganiseerd. Tot in 1927. Dat jaar wint Oscar Houtman uit Erembodegem op 19 juni in Geraardsbergen de

Groote Prijs Thompson (4). En na de zomervakantie, ter gelegenheid van Kermis Geraardsbergen (1 september 1927), wordt *De Groote Prijs van Geeraardsbergen* gereden, een "baankoers voor beroepsrijders" over 185 km met start en aankomst te Geraardsbergen. De winnaar is niemand minder dan Lucien Buysse (5).

Ondanks dat deze *Grote prijs van Geraardsbergen* doorheen de jaren een vaste waarde van de Geraardsbergse zomerkermissen is, kent de koers hoogtes en laagtes maar is hij vandaag, meer dan ooit, springlevend. Op zich een hele prestatie waar Geraardsbergen terecht fier op mag zijn want een koers met geschiedenis volgens journalist Geert Pieraert. Vorig jaar heeft men op 2 september de 92ste editie gereden (de eerste editie zou dus op het einde van de Eerste Wereldoorlog, in 1917 gereden zijn.) en komt de viering van de 100ste verjaardag stilaan in zicht (6).

(1) Hippodroom, velodroom, ballodroom (kaatsplein op de Markt)... Het woord *velodroom* is uit het Frans afgeleid en bestaat uit het deel *velo* (van *velocipède*) en *droom*, afgeleid van het Franse *-drôme*. In de lokale kranten vinden we verschillende schrijfwijzen: *velodrom*, *velodrome*, *vélodrôme* en *velodroom*.

(2) De k.w.b.w. is de overkoepelende organisatie, bevoegd voor alle disciplines van de wielersport.

(3) HGAGer, (Hedendaags Gemeentearchief Geraardsbergen) Inventaris 303, nr. 3207. De brief is vanuit Geraardsbergen geschreven op briefpapier van de *Ligue Vélocipédique Belge*. Verder hebben we geen gegevens over Campen, noch over dit regionale kampioenschap.

(4) www.siteducyclisme.net, www.dewielersite.net/db2/wielersite/coureurs.php. De *Groote Prijs Thompson* is een koers van 120 km.

(5) *De Volksstem*, 3 september 1927, p. 2.

(6) *Passe-Partout* - Editie Geraardsbergen-Zottegem, nr. 34, 19 augustus 2009, p. 5 k. 1-3, getekend 'gtpt' (Geert Pieraert).

De bouw van de velodroom

Meer dan 200 Belgische gemeenten hebben ooit over één of meer wielervedbanen beschikt. Tussen 1929 en 1930 is er echter een belangrijke terugval, wellicht als gevolg van de beurscrash van 1929. Toch tellen we op dat moment nog een veertig à vijfenveertig wielervedbanen. In 1931 keert het tij en is er opnieuw een toename van het aantal zomerveddrooms: vijftig in 1933 en negenenzestig in 1934. De grote bloeiperiode van de zomerveddrooms ligt volgens Moeyaert echter tussen 1931 en 1935 (7). In de streek vinden we pistes in Aalst (8), Aat (9), Erembodegem, Ronse, Oudenaarde (10) en dichterbij in Zottegem (11). Zelfs Tollembeek (12) en Twee Akren (Deux Acres) (zeker al sinds 1911) beschikken vóór de Eerste Wereldoorlog over een eigen velodroom.

Wanneer eind 1933, begin 1934 het duo Gryspeirt en De Pryck het schepencollege vraagt om een deel van het terrein van de 'vuilhoop' te mogen huren voor de bouw van een velodroom, is de hype van de (zomer)wielervedbanen bijna voorbij. Handelaar Jean Gryspeirt en Julien De Pryck, herbergier en uitbater van de *Zaal Plaza*, krijgen hun toelating en kunnen eind januari

aan de slag (13). Rekening houdend met de hachelijke economische toestand van het land, de enorme werkloosheid en daarbij nog de algemene terugval in het aantal zomerveddrooms lijkt het financiële risico dat ze nemen bijzonder groot. Opvallend veel ondernemers zien echter in die periode de uitbating van wielervedbanen als het grote geldgewin, overschatten de zeldzame successen en haken even snel af als de schulden zich opstapelen.

Hoe kan men dan deze onderneming laten renderen als enkel met een voldoende grote prijzenpot en startgelden de grote namen bereid zijn om te komen koersen en de tribunes vol te laten lopen? Het zijn royale sommen die aan de renners worden betaald. Een topper als Georges Ronsse, één van de besten in de achtervolging, ontvangt in die periode gemakkelijk 3.000 frank startgeld. Ook andere renners worden al gauw 800 à 900 frank geboden om aan de start te verschijnen. Het hoeft ons dus helemaal niet te verrassen als sportjournalist Eugène Wouters er in 1932 op wijst dat de meeste wielervedbanen prachtige inrichtingen zijn bij de opening, maar door financiële problemen hun vijfde jaar meestal niet halen en dat zij, die toch goede zaken

doen, de grote uitzonderingen zijn (14).

Maar laten we terugkomen naar de bouw van de Geraardsbergse velodroom. Het schepencollege stelt immers een aantal voorwaarden. Zo bevat de huurceel voor het terrein twee clausules die onze aandacht trekken. Vooreerst de eis om het storten van vuilnis te kunnen verder zetten: "*De stad behoudt tijdelijk het recht, het vuilnissen storten voort te zetten op de nog niet vereffende plaatsen buiten de instelling van den vélodrôme. Het vereffenen en onderhoud van deze stortplaatsen is ten laste van het stadsbestuur tot dezer volledige aanvulling en eindnivellering*". Vervolgens eigent de stad zich het recht toe om de huurovereenkomst vervroegd te kunnen opzeggen - bijvoorbeeld bij onteigening van openbaar nut - zonder dat de huurders hiervoor een vergoeding kunnen eisen. In dat geval rest hun nog zes maand om het terrein opnieuw ter beschikking te stellen van de stad. De overeenkomst is weliswaar geldig voor een periode van tien jaar, maar dat biedt de huurders, zoals verder zal blijken, weinig zekerheid, want de stad zegt deze huurovereenkomst al na twee jaar op. (15)

(7) B. MOEYAERT, *Van wielervedbaan tot ... "Velo-droom" De geschiedenis van het baanwielrennen in België van 1890 tot 2003*, onuitgegeven licentiaatsthesis, Katholieke Universiteit Leuven, 2003.

(8) *De Volksstem*, 10 maart 1911, p. 3. De velodroom van Aalst wordt op 16 april 1911 ingehuldigd. Toenmalig bestuurder is C. Van Hecke. In die periode heeft ook Erembodegem zijn eigen velodroom.

(9) Piste 'Bois du Renard' en Piste 'Esplanade'.

(10) Een eerste velodroom tussen 1913-1914 en een tweede in de periode 1933-1936.

(11) *De Volksstem*, 21 mei 1910, p. 3. De velodroom is gelegen in de Hoogstraat bij Georges Van Hustegem. De openingsmeefting van de velodroom heeft einde mei plaats en renner Cyriel Van Houwaert is hierbij aanwezig.

(12) De Tollembeekse wielervedbaan "*Sint-Leonardus*" wordt op 4 april 1926 geopend. B. MOEYAERT, *Van wielervedbaan tot ... "Velo-droom" De geschiedenis van het baanwielrennen in België van 1890 tot 2003*, onuitgegeven licentiaatsthesis, Katholieke Universiteit Leuven, 2003, Bijlagen.

(13) SAGER, *Boek der besluiten van het Schepencollege dezer stad, 3-1-1930 tot 16-7-1934*, zitting van 19 augustus 1932. De feestzaal *Plaza* dateert uit 1932 en is eigendom van de s.m. Concordia. Julien De Pryck is de zoon van Jeanette De Pryck. Hij is gehuwd met Germaine Paeleman en is de spilfiguur waarrond het hele opzet en organisatie van de Luna-velodroom draait.

(14) B. MOEYAERT, *Van wielervedbaan tot ... "Velo-droom" De geschiedenis van het baanwielrennen in België van 1890 tot 2003*, Onuitgegeven licentiaatsthesis, Katholieke Universiteit Leuven, 2003. WOUTERS E. *De grote nood onzer wielervedbanen* (1932) in het KB-Van Landeghem sportarchief van oud-sportjournalist Jos Van Landeghem.

(15) SAGER, *Boek der besluiten van het Schepencollege dezer stad, 3-1-1930 tot 16-7-1934*, zitting van 19 januari 1934.

Cela me fait tourner la tête...

Het terrein ⁽¹⁶⁾ van 72 a 59 ca ligt op de oude stortplaats, tussen de 'Verbindingsbaan' (vandaag Meersstraat), de Kleine Dender en de nieuw aangelegde Guilleminlaan. Eenmaal het huurcontract getekend, start men onmiddellijk met de bouw van de velodroom. De firma *De Muyter* uit Appelterre, zet in amper twee maanden tijd de velodroom neer. De Luna-wielerbaan, met haar lengte van 250 meter, wijkt in niets af van het algemene basisconcept. Ze is ovaalvormig net als een hippodroom. Dat verklaart trouwens waarom men op de wielerbanen ook steeds tegenwijzerszin in rijdt. Open en in hout opgetrokken met een houten rijvak is de zomervelodroom natuurlijk sterk onderhevig aan alle weersomstandigheden en dus vereist de baan frequent onderhoud. Zo moet ze jaarlijks worden ingesmeerd met een soort teer, een pure noodzaak omdat ze bovendien in een goedkope houtsoort is uitgevoerd ⁽¹⁷⁾. Pistier Karel Kaers ⁽¹⁸⁾ wordt kort voor de opening uitgenodigd om enkele rondjes te komen rijden en

zijn oordeel over de piste te geven. De jonge Kaers, die dat jaar pas prof is geworden, spreekt zich lovend uit over de kwaliteit van de Geraardsbergse piste: de baan, de helling laten volgens hem snelle koersen toe. Niets houdt de bestuurders nu nog tegen.

25 maart 1934, de officiële opening van de Luna-velodroom

Maandenlang heeft men er naar uitgekeken en eindelijk is het zover. Amper twee maand na de goedkeuring over het terrein door het schepencollege vindt de officiële opening plaats van de Luna-velodroom op 25 maart 1934. Op het programma staan disciplines als snelheid, achtervolging ⁽¹⁹⁾, achtervolging tot het uiterste, afvallingskoers en een ploegenkoers over tachtig kilometer met de beste juniors. De achtervolging 'tot het uiterste' wordt gestreden door Richard Noterman ⁽²⁰⁾, "*die zulk een flinke koers leverde in de Ronde van Vlaanderen*" en Remi Wijnant uit Mere, de "*Kampioen der Denderstreek*". Voor de ploegenkoers over tachtig kilometer ziet men "*de beste juniors onzer streek*" aan het

werk: Jules Bury (Idegem), Stevens (Deftinge), Albert Van Ritserveldt (Ritserveldt) (Ophasselt) en Roger Ghyselinck ⁽²¹⁾ (Everbek). ⁽²²⁾ De Pryck heeft ook een speciaal programma voorzien voor de "*sportbladschrijvers en genoodigden in de zaal 'Plaza'*".

Om 14 uur is het dan zover. Bestuurder De Pryck houdt een toespraak tot het stadsbestuur, de genodigden, het aanwezige publiek en de renners. Daarop geeft burgemeester Guillaume De Nauw het startschot en opent hij hiermee officieel de nieuwe velodroom. Het 'Luna Jazz Orkest' zorgt voor de muzikale omlijsting. ⁽²³⁾ Als we de krant *Vooruit* mogen geloven is "*er een machtige opkomst*" geweest. ⁽²⁴⁾

Zitplaatsen en toegangsprijzen

De velodroom telt ongeveer 1.840 zitplaatsen (3 rijen rond de piste op de 'pourtour' en de tribune) ⁽²⁵⁾. Volgens *Vooruit* zijn er 3.000 plaatsen ⁽²⁶⁾. De tribune is zo georiënteerd dat men van daaruit, met de zon in de rug, een panoramisch zicht heeft op de bovenstad en op de tegenoverliggende startlijn. De zitplaatsen op de *pourtour* en op de

⁽¹⁶⁾ Het terrein is gekend onder het kadastrale nummer S^c A 505 en eigendom van de stad.

⁽¹⁷⁾ Interview met Robert Rohde, juni 2009.

⁽¹⁸⁾ Kaers zal in 1939 in de Luna-velodroom het België-Holland omnium rijden tegen Gerrit Schulte. Kaers, geboren op 3 juni 1914 te Vosselaar, overlijdt te Antwerpen op 20 december 1972.

⁽¹⁹⁾ Twee renners starten gelijktijdig, de ene aan de startstreep, de andere aan de overzijde. De twee renners moeten trachten elkaar in te halen, gebeurt dit niet binnen een vooraf bepaalde afstand dan wint de renner met de beste tijd.

⁽²⁰⁾ Noterman is 88 jaar oud wanneer hij op 22 december 1996 te Ronse overlijdt. Hij is geboren te Parike op 14 oktober 1908. Zijn professionele wielerloopbaan start in 1931 en eindigt in 1939. In 1934 rijdt hij voor het Franse bedrijf *La Française-Dunlop*, samen met onder andere de Fransman Roger Lapebie.

⁽²¹⁾ Gyselinck is in Everbeek geboren op 4 augustus 1914 en te Ronse overleden op 6 januari 1996. Zijn professionele wielerloopbaan ligt tussen 1936 en 1940. In 1934 neemt hij deel aan het omnium voor juniors op de Luna velodroom. In 1936 gaat hij professioneel en tekent hij een contract met *Securitas*. Tijdens de Tweede Wereldoorlog liggen zijn sportieve activiteiten stil. Na de oorlog rijdt hij in 1946 nog één jaar professioneel en hangt dan zijn fiets aan de haak.

⁽²²⁾ De opening van de piste is niet onopgemerkt gebleven, vertelt Robert Rohde ons. Bekende renners als de jonge sprinter Joseph (Jef) 'Poeske' Scherens en zijn concurrent, de Duitser Albert Richter hebben er demonstraties ten beste gegeven. We kunnen hun aanwezigheid bij de opening in 1934 voorlopig niet bevestigen.

⁽²³⁾ *Vooruit*, 22 maart 1934, p. 4, k. 3.

⁽²⁴⁾ In de achtervolging voor junioren wint het team Ritserveldt-Stevens het na elf ronden van Van Eyck-Van Impe. In de ploegenkoers wint het duo Capriau-Verhaegen en het team Ritserveldt - Stevens eindigt op de 3de plaats.

⁽²⁵⁾ Voor de berekening van het aantal plaatsen hebben we gebruik gemaakt van de informatie over de velodroom van Oudenaarde. De zomervelodroom van Oudenaarde is op tweede Pinksterdag 1933 geopend.

⁽²⁶⁾ *Vooruit*, 11 april 1935, p. 4, k. 5. Volgens onze berekening, in vergelijking met de velodroom van Oudenaarde, zouden er 1.840 zitplaatsen zijn. Het verschil zit hem misschien in het aantal staanplaatsen op de pelouse.

tribune zijn niet meer dan doorlopende houten banken zoals in de oude circussen. De goedkoopste plaatsen zijn beneden in het middenveld dat tot 1935 nog een grasveld was maar vanaf het seizoen 1936 in beton is uitgevoerd. Het middenveld zelf is bereikbaar via een tunnel onder de piste door.

Toegangstickets: een ruime keuze aan plaatsen

Wat betaalt men in 1934 om in de Luna-velodroom de wedstrijden bij te wonen? Vrouwen betalen slechts 3 fr. en kinderen 2 fr.. De beste plaatsen, de zogeheten logeplaatsen, zijn weliswaar beperkt maar kosten dan ook 10 fr. per zitplaats. Voor een tribuneplaats betaalt men 7 fr., terwijl men in de 'virages' (de twee bochten), maar 6 fr. moet betalen en voor het middenveld, de 'pelouse' betaalt men 4 frank. De pelouse zijn staanplaatsen en om de koers te volgen moet men dus gestadig meedraaien. Leden van de Belgische Wielerbond (B.W.B.) krijgen een korting; zij betalen in de virage 5 fr. en op de pelouse 3 frank. ⁽²⁷⁾ Als gevolg van de slechte economische situatie neemt het aantal werklozen enorm toe, ook in Geraardsbergen. Net als de cinema's verlaagt De Pryck daarom de toegangsprijzen voor de werklozen. Hierdoor kunnen zij in het seizoen 1934 voor slechts 3 frank de wedstrijden volgen ⁽²⁸⁾.

De werking in het eerste jaar

Het opstartjaar kent enkele bescheiden successen maar draait nog niet op volle toeren, hoewel de eerste activiteiten bijzonder zijn en veel kijklustigen trekken. De openingsfestiviteit valt immers samen met de openingskoersen van de meeste zomervelodrooms, halverwege maart. De maand daarop organiseert men op 26 april al grote koersen voor onafhankelijken: "80 kilometer op eigen kracht, snelheid, achtervolging en afvallig". ⁽²⁹⁾ Gedurende en na de koersen zijn er ook grote feesten in open lucht. Er is een dansvloer van 300 m² aangelegd, een prachtig jazzorkest, allerhande vermaak voor groot en klein en 's avonds wordt het middenveld (de pelouse) voorzien van een "schitterende kleurenverlichting". ⁽³⁰⁾ Deze dag heeft echter niet het verhoopte succes. Volgens *Vooruit* is er weinig belangstelling en zijn de talrijke kaats- en voetbalwedstrijden in de stad daar niet vreemd aan ⁽³¹⁾. Toch zal de combinatie van toegenomen vrijetijds mogelijkheden en de aanwezigheid van populaire en vooral lokale wielersfiguren er voor zorgen dat het wielersbaanbezoek in korte tijd voor de grote massa een geliefkoosd tijdverdrijf wordt. Met de komst van de velodroom vallen de wegwedstrijden natuurlijk niet weg. Zo zien we dat amper enkele dagen later, op 29 april, de lokale veloclub *Het Vlugges Wiel* uit Geraardsbergen een koers over de

weg inricht voor alle "onderbeginnelingen tot 16 jaar"; veertig kilometer op goede baan en met een bescheiden 400 fr. aan prijzen. ⁽³²⁾

Het feest houdt niet op want op 1 mei organiseert de lokale Belgische Werkliedenpartij (B.W.P.) met medewerking van het socialistische dagblad *Vooruit* de *Grote 1 Mei Prijs* én de *Ereprijs Sigaretten Belga* ⁽³³⁾, een wielervedstrijd over 120 kilometer voor juniors aangesloten bij de B.W.B. ⁽³⁴⁾.

De dynamiek zit er goed in. Er wordt naar nieuwe mogelijkheden gezocht om de sportliefhebbers te verleiden. Zo organiseert De Pryck op 6 mei 1934 internationale koersen achter moto's met de deelname van onder meer Van Nele (Nederland), Werner Miethe (Duitsland), Richard Noterman en Jean Aerts. En of dit allemaal nog niet genoeg is vindt op 10 mei nog een ploegenkoers voor junioren plaats. ⁽³⁵⁾ Tien dagen later wordt in de velodroom een Vlaamse Kermis georganiseerd. Hiervoor is De Pryck in onderhandeling met de *Koninklijke Fanfare Sint-Cecilia*: "Den Heer Hyp. Herregodts stelt aan het bestuur voor het geven van een concert in den nieuwen velodroom ter gelegenheid van den Vlaamschn Kermis aldaar op Sinxendag 20 Mei 1934 en waarvoor onze maatschappij een schoone vergoeding zoude ontvangen. Hij zegt dat hij hiervoor met den bestuurder (Julien De Pryck) in onderhandeling is en denkt de som van 400 fr. te kunnen

⁽²⁷⁾ *Vooruit*, 26 april 1934, p. 4, k. 4.

⁽²⁸⁾ *Vooruit*, 29 september 1934, p. 4, k. 5.

⁽²⁹⁾ Deelnemende renners zijn onder andere Roggeman, Stevens en een zekere Van Rossem. Er staat ook een achtervolging voor junioren op het programma met Bury, Stevens, Ritserveldt, Gysselinck en Baudalet (Lessen). We vermoeden dat deze laatste naam niet correct is en dat dit Bondelet moet zijn.

⁽³⁰⁾ *Vooruit*, 26 april 1934, p. 4, k. 4.

⁽³¹⁾ *Vooruit*, 30 april 1934, p. 5, k. 5.

⁽³²⁾ *Vooruit*, 23 april 1934, p. 5, k. 4.

⁽³³⁾ *Sigaretten Belga* sponsort op 10 september 1934 de eerste beroepsrennerwedstrijd (Grote baankoers voor beroepsrenners, de Grote prijzen "Grote Leeuw-Delta" in Zottegem. *Gazet van Antwerpen*, 3 juli 1937. *Sigaretten Belga* positioneert zich in die periode als sponsor van baankoersen. Zo staat er boven de wielersberichten van de krant "Baankoersen gegeven met de steun der Sigaretten Belga". Er is 2.500 fr. aan prijzen voorzien.

⁽³⁴⁾ *Vooruit*, 25 april 1934, p.5, k.1. Wie zich voor deze wedstrijd inschrijft betaalt 5 frank. De inschrijvingen vinden plaats in het Volkshuis bij Jules Bauwens. Er is 2.500 fr. aan prijzen voorzien.

⁽³⁵⁾ *Vooruit*, 6 mei 1934, p. 4, k. 5.

verkrijgen" (36).

Juli 1934 is een drukke maand. Door de talrijke wijkkermissen zijn er immers langs alle kanten wijkkoersen. Ook in de deelgemeenten. Zo rijdt men in Idegem, ter gelegenheid van Kermis St.-Jan op 8 juli, een grote koers voor beginnelingen. Vierhonderd frank aan prijzen en premies voor een wedstrijd over 45 kilometer. De plaatselijke "vereenigde herbergiers" staan in voor de organisatie, terwijl de Idegemse firma Vander Elst en het dagblad *Vooruit* als sponsors optreden. *Sigaretten Belga* schenkt de winnaar een trui en *Vooruit* geeft een beker voor de tweede plaats. Het verloop van de koers is zo opgevat dat de inschrijvingen plaats vinden bij Nestor De Lange, de aankomst voor de herberg van Petrus De Smet is en de prijsuitreiking doorgaat in de herberg van Jozef Callebaut (37).

Op 14 juli rijden de 'onderbeginnelingen' tot 18 jaar de *Prijs Sigaretten Belga* met vertrek aan de Oudenaardsepoort (38). Opnieuw zijn de onderbeginnelingen aan de beurt wanneer op 28 juli de wijkkermis van de "De Roode Wijk" doorgaat (39).

Voor de velodroom kennen we in de periode juli-augustus geen wielervedstrijden.

In september 1934 zijn er vermoedelijk geen baanwielervedstrijden maar is er wel een "Grote Demonstratie met politiehonden", gevolgd door een "Wedstrijd voor verdelging van 100 ratten tussen de beste rattevangens onzer stad" (40). Niet ver-

wonderlijk als men weet dat een velodroom plaats biedt aan alle mogelijke openluchtactiviteiten, zolang deze als 'publiekstrekker' kunnen fungeren. Dat neemt niet weg dat de maatschappij *Sport steunt Nering* een wielervedstrijd organiseert ter gelegenheid van Kermis Geraardsbergen. Ze houden er echter een financiële kater aan over die ze proberen te verhalen op de stad. En met succes. Robert Pieraert, voorzitter van *Sport steunt Nering* doet immers in oktober 1934 beroep op het schepencollege om het opgelopen deficit van 1.200 fr. "...voortkomende van den koers voor Beroepsrenners van kermis Donderdag" bij te passen. Het college vindt de vraag billijk "daar het een kermisfeest door haar ingericht, betreft". Aldus krijgt de vereniging een bijkomende toelage voor het volledige bedrag.

Het eerste wielerseizoen eindigt op 30 september met een "grote sluitingskoers" voor juniors. Lokale renners als Van Wymeersch (Geraardsberg), Bury (Idegem), Van Ritservelde (Ritserveldt) (Op-hasselt), Stevens (Gemeldorp) en Godart (Viane) strijden voor de overwinning en de palm (41).

Het eerste jaar is voorbij. We weten niet of 1934 grote winsten heeft opgeleverd, maar De Pryck heeft ondertussen wel al heel wat nieuwe contacten kunnen leggen.

Het nieuwe seizoen begint in maart en op het programma staan belangrijke namen die zeker voor een grote toeloop kunnen zorgen.

Seizoen 1935

Het seizoen van de zomervelodrooms begint vrij vroeg op het jaar. Ook De Pryck gooit de poorten van de velodroom wijd open. Zo meldt *Vooruit* op 18 maart al de uitslagen van de ploegenkoers over 100 km voor beroepsrenners, die op 17 maart heeft plaats gehad (42).

In april is er een belangrijke wedstrijd. Op het programma staan disciplines als snelheid, achterevoering, afvallingskoers en de 60 km op eigen kracht met de ploegen: Van Nevele-Thijs, Raes-Mortier, Danneels-De Geeter, Carpiaux-Verlinden, Huybrechts-Huys, De Pauw-De Meyer en Martens-Goessens. Het geheel wordt opgeluisterd door het *Audenaerdsch tandem-muziek* met niet minder dan vijfendertig uitvoerders (43). In het middenveld is het een drukte van komen en gaan van sportliefhebbers, pistiers en hun verzorgers en vanop de banken volgen de talrijke nieuwsgierigen de wedstrijdvoorbereidingen.

De socialisten richten zich op het koersgebeuren

De ontvoogdingsstrijd van de werkende klasse is ook terug te vinden in het wielrennen. Voor de 1-meifesten van 1935 richt de Geraardsbergse afdeling van de Belgische Wielerbond en *Vooruit Sport-Echo* een grote wielervedstrijd in voor junioren. De koers vertrekt aan het Volkshuis op de Markt en het start-

(36) M. GODFROID, *Kroniek der Koninklijke Fanfare Sint-Cecilia Geraardsbergen, 1810-1985*, Geraardsbergen, 1984, bestuursvergadering van 18 februari 1934, p. 207.

(37) *Vooruit*, 6 juli 1934, p. 4, k. 4.

(38) *Vooruit*, 6 juli 1934, p. 4, k. 4.

(39) *Vooruit*, 20 juli 1934, p. 4, k. 5. "De Roode Wijk" is naar alle waarschijnlijkheid de wijk van de nu haast verdwenen Vooruitzichtstraat. De renners moeten 50 km rijden en er is voor 500 fr. aan prijzen en premies.

(40) J. DE RO, *De dorst van Geraard, De dranknijverheid in Geraardsbergen en deelgemeenten in historisch perspectief*, Geraardsbergen, 2005, p. 155.

(41) *Vooruit*, 29 september 1934, p. 4, k. 5.

(42) *Vooruit*, 18 maart 1935, p. 4, k. 6. De tandem Noterman-Billiet wint die dag, gevolgd door Raes-Thijs, Buysse-De Geeter en Capiau-Meerschaert.

(43) *De Dag*, 7 april 1935, p. 16, k. 5.

schot, hoe kan het anders op deze 1 mei-viering, wordt door de socialistische burgemeester en senator Guillaume De Nauw gegeven⁽⁴⁴⁾. De renners rijden vier ronden in de stad om dan via Aat richting Frameries te rijden en zo terug naar Geraardsbergen met verwachte aankomst omstreeks 18 uur in de velodroom. Een rit van een 120 km. In de tussentijd worden er in de velodroom "prachtkoersen voor beroepsrenners over snelheid, achtervolging en ploegkoers" gehouden. Aan de start verschijnen onder meer de ploegen Hamerlinck-Noterman, Buysse-Thys, K. De Kuyscher-E. De Caluwé. De toegangskarten zijn op voorhand te verkrijgen in het Volkshuis bij Jules Bauwens. "Inkomsprizen als naar gewoonte", schrijft men in de krant, wat de waarheid geweld aandoet omdat de toegangsprijzen wel een stuk hoger liggen dan het jaar voordien. Wie een logeplaats wil betaalt nu 15 fr., voor de tribune 10 fr., de viragen 7 fr., en de pelouse 5 frank. De kinderen mogen nog altijd voor 2 frank binnen. De vrouwen hebben de keuze tussen de pelouse (binnen de piste) (5 fr.) of de viragen (4 fr.). Ook de werklozen kunnen kiezen tussen pelouse (4 fr.) of viragen (6 fr.). Waarom de vrouwen op de pelouse meer moeten betalen dan de 'volledige werklozen' is een raadsel, tenzij het om een zetfout gaat of dat de organisatoren op een zachte manier de vrouwen in de virage willen krijgen. De koers wordt die dag gewonnen door een zekere Geerts die de afstand Geraardsbergen-Frameries-Geraardsbergen aflegt in 3 uur en 45 minuten (of met een gemiddel-

de snelheid van 32 km/uur). Rekening houdend met de toestand van de wegen in die tijd is dit een behoorlijke prestatie. Op de velodroom is de ploeg De Caluwe-De Kuyscher de grote overwinnaar⁽⁴⁵⁾.

Op 12 mei pakt men in de velodroom uit met koersen achter handelsmotoren. Edgard De Caluwé (Denderwindeke), Richard Noterman, Thys, Martin en de Duitser Buschenhagen zijn van de partij. De gangmakers staan onder leiding van gewezen kampioen René Vermandel⁽⁴⁶⁾. Het programma van die dag wordt aangevuld met het kampioenschap der streek voor juniors met koersen op eigen kracht⁽⁴⁷⁾. De winnende ploeg in de achtervolging voor junioren (20 ronden) is het duo Evans-Ritserveldt, die de ploeg Bury-Godard al na 16 ronden inhaalt⁽⁴⁸⁾.

Ook andere sportverenigingen zoals Sportkring maken gebruik van de faciliteiten van de velodroom. Zo organiseert de club er op 9 juni 1935 een 'Vlaamsche Kermis'⁽⁴⁹⁾. Nadien volgt er nog een wielervedstrijd op 7 juli maar dan wordt het stil. De Luna-velodroom komt niet meer in de krant terwijl Aat, Oudenaarde en Maldegem toch nog regelmatig wedstrijden aankondigen.

Met Kermis Geraardsbergen heeft Sport steunt Nering opnieuw een koers op het programma staan: de Ereprijs Lode Van Boeckel en de Prijs Sigaretten Belga. Kunstsmid Van Boeckel, die in die periode in Geraardsbergen woont, geeft een 'kunsttrofee' (2,4 m hoog en met

een waarde van 2.500 fr.) aan de club met minstens drie renners, die drie of vier maal achtereenvolgens winnen. Dan wordt de kunsttrofee eigendom van de club⁽⁵⁰⁾. De wedstrijd verloopt niet zonder incidenten. Vooruit schrijft hierover: "Jammer nochtans dat kwaadwillige geesten in de omstreken van Onkerzele nagels op den weg hadden gestrooid." De Nederlander Theo Middelkamp, bijgenaamd 'Lepe Fieleke' wint deze wedstrijd maar in de drukte aan de aankomstlijn vergeet sportafgevaardigde Robert Pieraert de overwinnaar de palm te overhandigen⁽⁵¹⁾. Eind september start het programma van de wintervelodrooms. Een van de laatste wedstrijden in de Luna-velodroom wordt op maandagnamiddag 23 september gereden. Er is slechts een matige belangstelling. Bovendien ontstaat er discussie op de piste: Gustave Danneels komt niet opdagen en Felicien Vervaecke en Jules Lowie weigeren om te starten omdat de inrichters 'bijzondere condities' hebben gesteld⁽⁵²⁾.

Seizoen 1936 en de heropening van het Lunacafé

Aan sportactiviteiten geen gebrek in 1936. Op 6 februari vindt immers de opening plaats van de 4de Olympische Winterspelen in Garmisch-Partenkirchen en in augustus volgen de Olympische Zomerspelen van de 11de Olympiade in Berlijn.

Voor De Pryck in Geraardsbergen start het seizoen slecht want de openingskoersen van 8 maart kun-

⁽⁴⁴⁾ Vooruit, 1 mei 1935, p. 7, k. 5. Er is een bedrag van 2.250 fr. aan prijzen en premies voorzien.

⁽⁴⁵⁾ Vooruit, 2-3 mei 1935, p. §, k. 6-7.

⁽⁴⁶⁾ René Vermandel is van Zelzate. Hij is professioneel wielrenner geweest in de periode 1920-1931.

⁽⁴⁷⁾ Vooruit, 11 mei 1935, p. 4, k. 4.

⁽⁴⁸⁾ Vooruit, 13 mei 1935, p. 4, k. 5. Een ronde is 250 m. Het team Bury-Godard wordt na 4' 25" ingehaald.

⁽⁴⁹⁾ SAGer, Boek der besluiten van het Schepencollege, 1934-1941, zitting van 24 mei 1935.

⁽⁵⁰⁾ Vooruit, 15 augustus 1935, p. 4, k. 4.

⁽⁵¹⁾ Vooruit, 29 augustus 1935, p. 4, k. 1-3.

⁽⁵²⁾ Vooruit, 24 september 1935, p. 4, k. 5. Noterman-Billiet winnen die dag, gevolgd door Raes-Thijs, Buysse-De Geeter en Capiou-Meerschaert. Over die 'bijzondere condities' wordt verder niets geschreven.

Koersen achter motoren. Het middenveld, de zogenaamde 'pelouse', is nog niet verhard. (Verzameling Jonny De Nie)

nen niet doorgaan omwille van het slechte weer en alles wordt verschoven naar 15 maart ⁽⁵³⁾. Amper enkele weken later heropent het Lunacafé. Het café, dat rechts van de tunnelingang ligt, biedt naast een gelagzaal en een buitenterras ook logement voor de café-uitbater. Er wordt ons verteld dat De Pryck het café in de beginperiode zelf heeft uitgebaat. Maar dat is niet zeker. De Pryck heeft tijdens de wedstrijden immers de handen vol met de organisatie in de velodroom. Hoe dan ook, voor de heropening van het Lunacafé, met Léon De Turck als nieuwe uitbater, organiseert De Pryck op zaterdag 4 april 1936 de eerste koersen van het seizoen voor junioren. Van Cauwenberghe, Procu-

reur, Bury, Van Gampelaere, Albert Remy, William, Stevens, Ritserveldt (Van Ritservelde in de krant), Ankaert, Durant en De Schuyteneer zijn op het appel ⁽⁵⁴⁾. De heropening loopt helaas op een sisser af. Opnieuw is het slechte weer de grote spelbreker. Het regent de ganse dag en het publiek komt niet opdagen. Al na het tweede klassement worden de koersen stilgelegd en verdaagd tot de maandag daarop ⁽⁵⁵⁾. De kleine groep wielersfans die het slechte weer toch trotseert kan uitgerend in het *Lunacafé* terecht voor een hete koffie of een Arista Hell's pils. Links van de tunnelingang staat ook een 'friture' die eveneens door de familie De Turck wordt uitgebaat. Volgens zoon Henri heeft

zijn vader in 1937 of '38 het café gelaten voor wat het waard is en opnieuw voor de voor gekozen. De 'friture' verhuist naar het Stationsplein, rechtover de Adamstraat. Wie De Turck heeft opgevolgd is niet bekend, voor zover er al een opvolger zou zijn.

Ter gelegenheid van het 1 mei-feest pakt De Pryck uit met een nieuwe formule. Op het programma staan een 'Holland- België' meeting met de gebroeders Van Kempen tegen Hamerlinck-De Caluwé en een omnium Vlaanderen-Wallonië tussen De Pauw-Thys en De Kuysscher-Noterman ⁽⁵⁶⁾. Jan en Piet van Kempen winnen de 'Holland-België' en het duo De Kuysscher-Noterman de omnium

⁽⁵³⁾ *Vooruit*, 15 maart 1936, p. 4, k. 5. Rijden die dag: De Caluwé-Sylvain Grysolle, Deneef-Noterman, Billiet-Goddard, De Kuysscher-Gyselinck, Bonduel-Thys en Raes-M. Vroman.

⁽⁵⁴⁾ *Vooruit*, 3 april 1936, p. 4, k. 1.

⁽⁵⁵⁾ *Vooruit*, 5 april 1936, p. 4, k. 3.

⁽⁵⁶⁾ *Vooruit*, 30 april 1936, p. 4, k. 2.

Vooran in witte vest staat Leon De Turck. Achter hem zijn moeder Eugenie Vanderhaeghen. In het deurgat staat Leons dochter Romanie. Op het terras aan een tafeltje zitten links Henri De Turck en rechts met een 'klak' op het hoofd, Arthur van den Driesschen, de tweede echtgenoot van Eugenie. (Robert Rohde, foto 1936)

Vlaanderen-Wallonië ⁽⁵⁷⁾.

Een bredere belangstelling

Gaston Morre van *De Denderzonen* mag van het schepencollege op 5 juli een wielervedstrijd inrichten. Ook Alfons De Roeck krijgt toestemming om op 25 juli 1936 een velokoers te organiseren voor beginners. ⁽⁵⁸⁾ In de velodroom wordt de week voordien, op 19 juli, een aantal wielersportheelden gehuldigd zoals de gebroeders Van Loor die verschillende ritoverwinningen behaalden in de Ronde van Spanje ⁽⁵⁹⁾, Frans Bonduel, die "veruit de beste en regelmatigste aller renners" is en 'Bert' Ritserveldt, de

kampioen van België bij de juniors. Voor die feestgelegenheid nemen de gebroeders De Loor het op tegen het duo De Caluwé-Bonduel. Ook de ploegen Noterman-Thys, Ghyselinck-De Putter en Goddard-Cocqueriaux staan aan de startlijn om er fors tegen aan te gaan. Helaas zit het weer tegen. Al bij al en ondanks het wisselvallige weer is de publieke belangstelling toch nog redelijk goed ⁽⁶⁰⁾.

De ene wedstrijd geniet al meer aandacht van de plaatselijke notabelen dan de andere. Zo neemt eind augustus burgemeester De Nauw opnieuw het woord bij de opening van de baanwedstrijden

in de Luna-velodroom. Na een korte toespraak "als aanmoediging tot de renners en in' bijzonder tot de rondemannen" starten de koersen.

Dat *Concordia* als hoofdsponsor optreedt, wordt eens te meer bevestigd door het programma van de dag. De 'rondemannen', zoals men de pisterijders soms ook noemt, zijn, voordat de wedstrijden beginnen, uitgenodigd voor een korte receptie op de brouwerij. Als men bedenkt dat er bij deze gelegenheid wellicht bier wordt geschonken is het niet verrassend dat slechts weinig renners op de receptie verschijnen en dat de meeste 'pistiers' in de velodroom blijven

⁽⁵⁷⁾ *Vooruit*, 2-3 mei 1936, p. 6, k. 5.

⁽⁵⁸⁾ SAGer, *Boek der besluiten van het Schepencollege, 1934-1941*, zitting van 19 juli 1936.

⁽⁵⁹⁾ Gustaaf Deloor wint in 1936 het eindklassement van de Vuelta in Spanje en broer Alfons eindigt tweede.

⁽⁶⁰⁾ *Vooruit*, 18 juli 1936, p. 4, k. 1 en *Vooruit*, 20 juli 1936, p. 5, k. 7. Nog steeds wordt Ritserveldt Van Ritservelde genoemd.

Panoramisch zicht op de Luna-velodroom met de opvallende reclame van de sigarettenmerken Belga en St. Michel. In de achtergrond zien we de brouwerij Concordia, de oude allumettenfabriek van Delaunoit, eigendom van de n.v. Union Allumettière (1929-1970) ⁽⁶³⁾, de zwart-beenfabriek op Overboelare... (Verzameling Philippe Haegeman) (Detail)

om er zich voor te bereiden op de geplande wedstrijden. Onder hen Sylveer (Sylvère) Maes, Felicien Vervaecke, Robert Wierinckx, Gustave Deloor, de Luxemburger Arsène Mersch en vele anderen. ⁽⁶¹⁾ Jammer genoeg, al is er toch *redelijk volk*, is de opkomst, ondanks de grote namen, onvoldoende om de kosten van die dag te dekken. De kermisdag wordt afgesloten met een concert op de markt door de socialistische fanfare *De Verbroedering* onder leiding van Edmond Hooghuys ⁽⁶²⁾. Voor de bestuurders van de velodroom dus een financiële tegenvaller, de tweede grote manifestaties op rij dat niet het gewenste succes heeft.

De velodroom kent een bescheiden succes

De meeste wedstrijden en manifestaties hebben een hoofdzakelijk regionaal karakter met uitzondering van enkele topmanifestaties. Afhankelijk van de startpremie en de prijzenpot kunnen de organisatoren meer of belangrijker renners aantrekken. De Pryck kan de hoge startgelden en prijzenpot niet altijd op tafel leggen en programmeert daarom regelmatig koersen voor beginners. De belangstelling van de groten uit de wielersbaan is hierdoor matig. Verschillende onder hen rijden immers regelmatig en met succes

buitenlandse koersen. Dat neemt niet weg dat lokale renners met een achtenswaardig palmares als Thys, Van Cauwenberghe, Ritserveldt en anderen toch regelmatig aan de startlijn verschijnen in Gerardsbergen.

Het is niet altijd rozengeur en maneschijn...

Het succes van de velodroom is beperkt. Een drietal redenen ligt aan de basis. Ten eerste is de (lokale) pers naar onze mening te weinig betrokken bij het sportgebeuren. Regionale kranten als *Recht en Vrijheid*, *De Volksstem*, *De Denderbode*, besteden weinig of geen aandacht

⁽⁶¹⁾ Die dag rijden ze de omnium: snelheid (Gustaaf Deloor behaalt de overwinning), de 15 ronden puntenrit (Sylveer Maes wint deze wedstrijd en Deloor eindigt tweede) en een Australische achtervolging (Deloor is eerste en Maes tweede). Bij de afvallingskoers wint Felicien Vervaecke uit Dadizele. Verder zijn er nog de 20 km op eigen kracht en de ploegenkoers. Allemaal renners van één behoorlijk kaliber.

aan de wielervedstrijden in de Geraardsbergse velodroom of daarbuiten. De wedstrijden zijn te vaak, te lokaal en missen de noodzakelijke nieuwsaarde. Ten tweede organiseert De Pryck regelmatig wedstrijden met beginnelingen. Op zich natuurlijk belangrijk voor een continue instroom maar financieel onvoldoende voor het grote geld. Juist die groep kan immers regelmatig terecht op de vele kermiskoersen. Er is dus weinig onderscheid in het aanbod. En ten derde vermoeden we dat Gryspeirt en De Pryck toch iets te weinig financiële reserves hebben om met regelmaat grote renners naar Geraardsbergen te halen of tegenvallende manifestaties op te vangen. Hoewel zeer regelmatig belangrijke renners uit de Denderstreek op de piste verschijnen, ontbreken de groten uit de andere regio's.

Brengen deze koersen voldoende geld op? In de beginperiode wel zeggen onze getuigen, nadien niet meer. Elk valabel gegeven over het rendement van de velodroom ontbreekt om op deze vraag een correct antwoord te geven. Naast de toegangsgelden zijn reclame en sponsoring een mogelijke bron van inkomsten. In welke mate dit heeft gespeeld, blijft een open vraag. De reclame-uitingen binnen de piste en op de buitenzijden van de veldroom zijn op te delen in nationale en lokale. Belangrijke nationale sponsors zijn *Sigaretten Belga* en *Sigaretten St. Michel*. Een succesvolle wielrenner rookt dus! En natuurlijk zijn supporters ook. Beide sigarettenmerken zijn promi-

nent aanwezig. *Sigaretten St. Michel* staat zelfs in het groot boven de loge. Ook lokale sponsors geloven in de kracht van de reclame. Publiciteit wordt gevoerd door brouwerij *Concordia* en de firma De Muyter, die de velodroom heeft gebouwd. Beide bedrijven hebben in de beginjaren van de velodroom hun publiciteit op het houten rijvak. Buiten zien we reclamepanelen van Garage Jouret voor de auto-merken Citroën en Minerva.

Wanneer aan de vooravond van Kermis Geraardsbergen op 29 augustus een 'ophefmakend gala-programma', de zogeheten "Kleine Ronde van Frankrijk" wordt aangekondigd is Concordia duidelijk aanwezig. De Pryck heeft inderdaad geen geld noch moeite gespaard om uit te pakken met toprenners als Sylvère Maes, bijgenaamd 'lepe peer', Felicien Vervaecke⁽⁶⁴⁾, Robert Wierinckx, Eloi Meulenbergh, Arsène Mersch (Luxemburg), Henri Garnier, Gustaaf De Loor, Frans Bonduel, Omer Thys, Hubert De Geyter, Richard Noterman, Hubert Godaert, Robert Van Grootenbruel, Ghyse- linck en vele anderen. Om 16 uur is er een ontvangst voorzien op de brouwerij *Concordia*. Een uur later ontvangt het stadsbestuur in de velodroom de ritoverwinnaars in de ronde van Frankrijk, Spanje en Zwitserland. Hoewel de prijzen in ieders bereik liggen kost een loge- plaats 20 fr. per persoon en betalen leden van de B.W.B. en de houders van een reductiekaart toch nog 10

frank. 'Pelouse' en 'viragen' zijn een klein beetje duurder geworden en kosten voor deze groots opge- vatte manifestatie respectievelijk 6 en 8 frank. De kaarten kunnen al van 's ochtends vroeg afgehaald worden in het *Lunacafe* bij Leon De Turck. Twee uur voor het be- gin van de plechtigheden kan het publiek binnen en zo de voorbe- reidingen van de renners en hun verzorgers volgen⁽⁶⁵⁾.

Het seizoen loopt ver op zijn einde. De Gentse winterbaan heropent op 10 oktober en de dag daarop, op 11 oktober, vinden in de Luna-velo- droom de 'sluitingskoersen' plaats achter moto's en de 60 km op eigen kracht voor junioren. Een aantal nieuwe renners, waaronder Leon Kindekens (Overboelare), Julien Delplas (Geraardsbergen) en Gus- tave Gabriels⁽⁶⁶⁾ (Idegem), treedt op de voorgrond⁽⁶⁷⁾. Het seizoen 1936 is op programmatorisch vlak een van de beste uit het korte be- staan van de velodroom.

In de Luna-velodroom, seizoen 1937

Buiten de velodroom blijft men vanzelfsprekend wielervedstrij- den inrichten over de weg. Zo organiseert *Het Vlugge Wiel* een velokoers voor beginnelingen op 21 maart 1937⁽⁶⁸⁾. In de kranten zien we de aandacht verslappen voor de wedstrijden in de zomer- velodrooms.

Vooruit heeft op zijn sportpagina, onder het titeltje 'Velodroom', nog amper wat te melden bij het begin

⁽⁶²⁾ *De Dag*, 2 september 1936, p. 19, k. 1, *De Grootte Kermis*.

⁽⁶³⁾ S. GODFROID, D. SURDIACOURT, *Lucifersbedrijven te Geraardsbergen*, Geraardsbergen, 1983, p. 85.

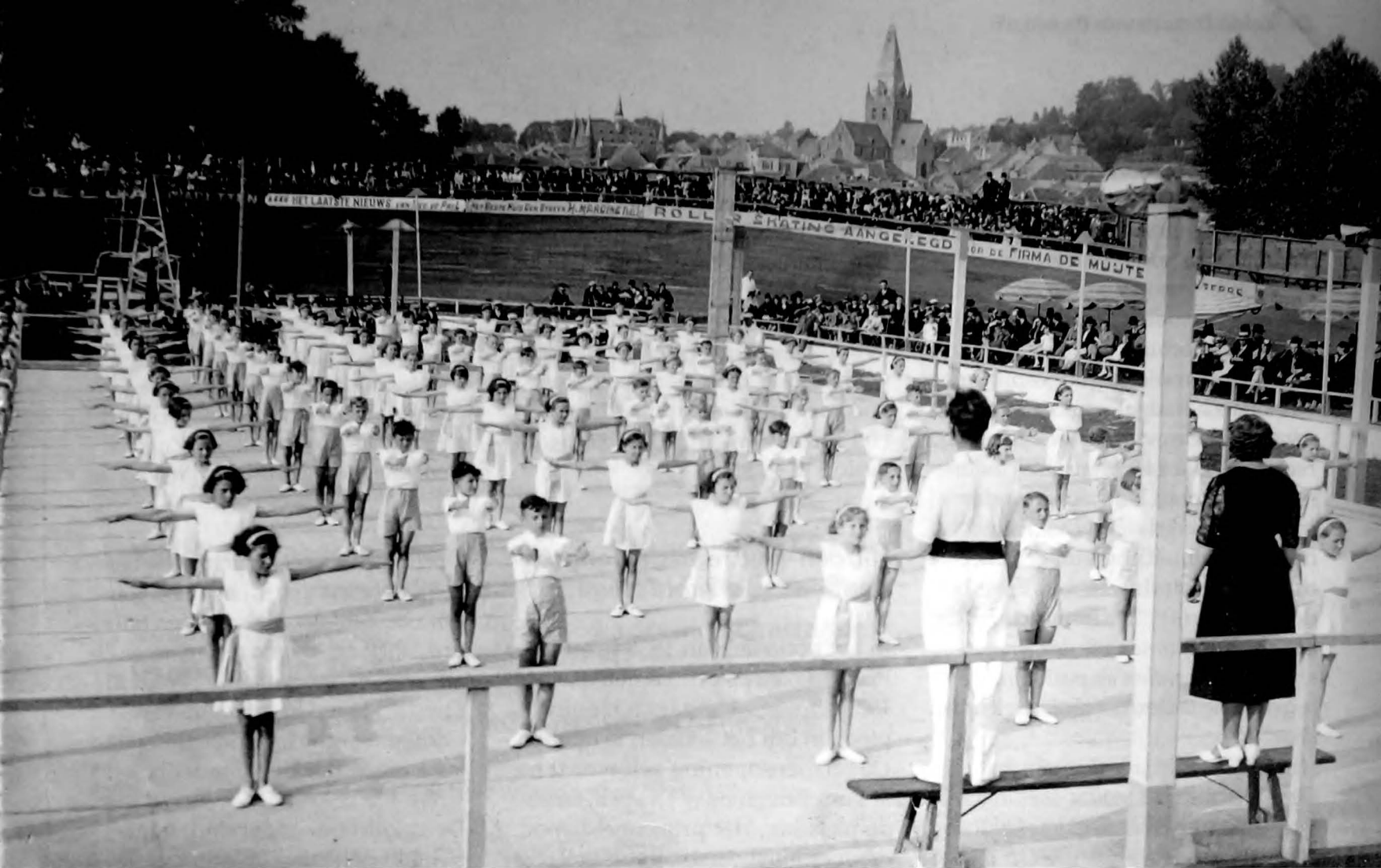
⁽⁶⁴⁾ Felicien Vervaecke maakt furore in de *Tour de France* die hem in de jaren 1930 een mateloze populariteit oplevert. Hij wint twee maal de bergprijs (1935 en 1937), schrijft zes ritten op zijn naam en eindigt vier maal in de top vijf (4de in 1934, 3de in 1935, 3de in 1936). Na zijn carrière vestigt Vervaecke zich als rijwielhandelaar in Brussel. Hij zou de eerste bege- leider worden van Eddy Merckx. Zowel Maes als Vervaecke rijden dat jaar voor *Labor-Dunlop*. <http://www.dewielersite.net/db2/wielersite/coureurs.php>.

⁽⁶⁵⁾ *Vooruit*, 29 augustus 1936, p. 4, k. 7.

⁽⁶⁶⁾ Heeft slechts één jaar (1940) professioneel gereden.

⁽⁶⁷⁾ *Vooruit*, 9 oktober 1936, p. 4, k. 3.

⁽⁶⁸⁾ SAGER, *Boek der besluiten van het Schepencollege, 1934-1941*, zitting van 8 februari 1937. De aanvraag wordt op vraag van *Het Vlugge Wiel* gedaan door O. (Odo?) Van Wijnendaele.

Groot turnfeest in de velodroom met publiciteitspanelen van Belga Sigaretten, 'Dagbladverkoper Theo(fiel) De Pril', 'Het beste huis der streek H. Marginet-velo' en 'Rollerskating aangelegd door de firma De Muyter-Appel terre'. (Verzameling Julien Matthijs)

van het seizoen. Landelijk gaat het helemaal niet goed in deze sporttak. En dat voelen ze in Geraardsbergen ook. Het koude weer bij het begin van het seizoen 1936 doet De Pryck er voor kiezen om pas begin april te starten. Toch lijkt het nu ook weer met de inschrijvingen moeilijk te lopen. Via het dagblad *Vooruit* van 26 maart vraagt hij om "ploegen juniors" voor de openingskoersen op 4 april ⁽⁶⁹⁾. Uiteindelijk valt alles nog mee en verschijnen er zeker negen ploegen aan de startlijn ⁽⁷⁰⁾.

Het programma van de 1 mei-viering krijgt amper aandacht. Meer dan een korte aankondiging "op 1 Mei om 16u00: 100 km ploegkoers" is

er niet ⁽⁷¹⁾. Wat is er aan de hand? Voelt De Pryck de crisis? Of is dagblad *Vooruit* minder geïnteresseerd in het velodroom gebeuren? Einde mei, bijvoorbeeld, wordt er "onder grote belangstelling [een] prachtige meeting aangeboden". *Vooruit* vermeldt enkel de uitslagen ⁽⁷²⁾. Verschuift de belangstelling van de lezer naar andere sporttaken? Het voetbal?

De Geraardsbergse velodroom komt nog amper aan bod. Maar op 12 juni is er toch nog een belangrijke manifestatie en publiceert *Vooruit* het artikel "Kampioen Ritserveldt wordt te Geraardsbergen gehuldigd" ⁽⁷³⁾. In de velodroom is

er die dag een 'huldebetoog' voor Ritserveldt, kampioen van België bij de onafhankelijken. De manifestatie is opgezet door *Sport steunt Nering* (noemt zich nu wielersmaatschappij) met de medewerking van alle sportverenigingen uit Geraardsbergen en omliggende. Als sportieve omlijsting is er een omnium voor juniors met Van Cauwenberghe, Kindekens, Van Lierde, Gabriels. Er is ook een 'medaliekoers' voor beginnelingen tot 19 jaar ⁽⁷⁴⁾.

De feestelijkheden vangen aan om 19 uur: "De heer Julien De Pryck, velodroombestuurder, sprak in naam der club en bood den kampioen bloemen aan in naam van 'Sport steunt

⁽⁶⁹⁾ *Vooruit*, 26 maart 1937, p. 4, k. 2. Inschrijving in de zaal Plaza, Oudenaardsestraat 23. Er is voor 2.400 fr. aan prijzen: de eerste 700 fr., de 2de 500 fr., de 3de 400 fr. en zo verder 300 fr., 200 fr., en drie prijzen van 100 frank.

⁽⁷⁰⁾ *Vooruit*, 1 april 1937, p. 4, k. 4. De ploegen zijn: Cools-De Clercq, Ritserveldt-Gabriel(s), Buysse-Schellinckx, Van Cauwenberghe-Anno, Kindekens-Van de Vijver, De Grootte-V. Gampelaere, Tilborgh-Van Ackere, Pirette-Van Poucke en Trouenlen-Jacquemotte.

⁽⁷¹⁾ *Vooruit*, 30 april 1937, p. 4, k. 1.

⁽⁷²⁾ *Vooruit*, 25 mei 1937, p. 6, k. 4.

⁽⁷³⁾ *Vooruit*, 12 juni 1937, p. 4, k. 5. Dit is de eerste maal dat men 'Ritserveldt' schrijft en niet langer 'Van Ritservelde'.

⁽⁷⁴⁾ *Vooruit*, 12 juni 1937, p. 4, k. 5. De feestelijkheden starten om 19u00.

Nering', Supportersclub 'Rapide', van Ophasselt, en Veloclub van Overboelare". Verder is er ook "een woord van lof toegesproken door Willy Delbauve, verzorger van Albert Ritserveldt" (75).

De velodroomuitbaters – de uitzonderingen niet te na gesproken – hebben het algemeen steeds moeilijker om volk te trekken. De recettes vallen tegen en de kosten liggen te hoog. Dat wordt onder meer bevestigd door *De Liberaal* dat naar aanleiding van een meeting in de velodroom van Erembodegem schrijft: "De inrichters hopen, dat de sportmannen uit de Denderstreek talrijk zullen op post zijn. De velodrooms maken overal lastige tijden door" (76).

Openluchtvals, roller skating... Polyvalent gebruik dringt zich steeds meer op

Op het vlakke middenveld worden openluchtvals georganiseerd, wordt er gerolschaatst (*roller skating*) en geturnd. Zo kondigt *De Liberaal* midden 1937 een groot feest aan ten voordele van de kinderen uit de gemeentescholen (77). Op de foto van de vorige pagina zien we een turnfeest dat volgens de informatie op de achterzijde van de foto in 1936 heeft plaats gevonden wat er wellicht op wijst dat dit niet een

eenmalige manifestatie is geweest.

Voor de vakantieperiode hebben we geen informatie teruggevonden. Het is pas met Kermis Geeraardsbergen op 30 augustus dat er weer sprake is van baanwedstrijden in de velodroom. Tijdens deze wedstrijden zorgt een jazzorkest voor de muzikale omlijsting (78). Het seizoen wordt in alle stuipe afgesloten.

Seizoen 1938, een gemengd sportfeest met grote bijval

In het voorjaar van 1938 heeft De Pryck dezelfde problemen als in 1937. Opnieuw vraagt hij juniorploegen om het seizoen te openen. De seizoensopening zelf wordt nu al verschoven naar 18 april, tweede paasdag. Het prijzengeld voor de openingskoersen ligt met 2.050 fr. ook lager dan het jaar voordien. De start van het seizoen wil maar niet lukken. Ook deze keer worden de koersen afgelast wegens de lage temperaturen (79). In Ukkel noteert men die dag een nachttemperatuur -3,8 °C, een merkwaardig minimum voor de tijd van het jaar (80).

Maar dan pakt De Pryck uit met een nieuw concept, een gemengd sportfeest dat grote bijval geniet bij het Geeraardsbergse publiek. Op

het programma staan worstelen, rolschaatsen, een hockey match, een boksexhibitie door Felix Wauters, kampioen van Europa (81), en 60 km ploegsport voor junioren. De 'lutteurs' bij de worstelwedstrijd zijn Constant Le Marrin en Laurent Gerstmans, Europees kampioen in 1935. Dit nieuwe concept geniet de enthousiaste belangstelling van het publiek. "Zulk wil men graag terugzien" schrijft *Vooruit* (82).

Op 12 juni 1938 is er opnieuw een "prachtige meeting op het velodroom van Geeraardsbergen" met een omnium "snelheid, achtervolging, tegen 't uurwerk en een puntenrit": Neuville-Thys (83) tegen Ritserveldt-Van Cauwenberghe en Godard-Kinderkens tegen Buckley-Ghyselinck (84).

De velodroom ondervindt ongetwijfeld ook concurrentie van de *Groote Stadsprijs* (85) voor beroepsrenners. Deze vindt plaats op woensdag 31 augustus en biedt niet minder dan 10.350 fr. aan prijzen. De organisatie valt nog steeds onder de verantwoordelijkheid van Robert Pieraert. Deze voor Geeraardsbergen toch wel prestigieuze wedstrijd over 130 km betonbanen wordt dat jaar gewonnen door Antoon Dignef (86). Over de velodroom wordt niet gesproken.

(75) *Vooruit*, 14 juni 1937, p. 8, k. 2.

(76) *De Liberaal*, 4 juli 1937, p. 3.

(77) *De Liberaal*, *Weekblad der Liberale Partij van het arrondissement Aalst*, 11 juli 1937, p. 3. Het turnfeest heeft plaats op 18 juli.

(78) *Vooruit*, 29 augustus 1937, p. 4, k. 5.

(79) *Vooruit*, 20 maart 1938. Zoals vorig jaar moet men zich inschrijven in zaal Plaza.

(80) www.meteo.be/meteo/view/nl/1105378-1931-1940.html.

(81) Volgens Robert Rohde worden in het middenveld regelmatig bokswedstrijden georganiseerd en is er ook een boksopleiding voor de jongeren uit Geeraardsbergen. Volgens René Vander Mijnsbrugge is het vooral Jean Gryspeirt die zich hier mee bezig heeft gehouden.

(82) *Vooruit*, 9 mei 1938, p. 5, k. 6-7.

(83) Uit het nabije Lessen kennen we Omer Thys, daar geboren op 10 oktober 1913. Hij overlijdt te Aat op 9 februari 1979. Hij heeft professioneel gefietst tussen 1936 en 1946.

(84) *Vooruit*, 13 juni 1938, p. 5, k. 2.

(85) De *Stadsprijs van Geeraardsbergen* wordt in 1927 gewonnen door Lucien Buysse, 1935 door de Nederlander Theo Middeldkamp en in 1938 door Antoon Dignef. Ondanks de oorlogsjaren organiseert men in 1942 opnieuw de *Stadsprijs van Geeraardsbergen*. Georges Claes wint deze wielervedstrijd en Albert Ritserveldt wordt 2de. In 1943 wint Marcel Boumon (Sint-Antelinks) en in 1946 is het opnieuw Albert Ritserveldt, Roger Gyselinck eindigt vijfde. Ook in Ophasselt, de woonplaats van Ritserveldt worden tijdens de oorlog een aantal wegwedstrijden gereden. In 1941 wint Sylvain Grysolle, in 1942 wint Albert Bruylandt en wordt Ritserveldt derde. In 1943 wint Ritserveldt voor eigen publiek en wordt Jules Bury 2de en in 1944 wint Georges Claes sr. En in 1946 Robert van Eenaeme.

STAD GEERAARDSBERGEN

Zondag 1 Oktober, te 2.30 uur

1939

Aantrekkelijke Koersen

in de LUNA-VELODROME

met deelname van

Van Cauwenberge,
Ritserveldt, Gyselinckx,
Godard, Kindekens,
Gabriel, Varlez, De Norre,

François, Th. Smet,
Engelen, C. De Smet, Faut
Laurent, Schuiteneer,
De Pestel, Seghers.

OMNIUM. ■ OP EIGEN KRACHT. ■ PLOEGKOERS.

Aankondiging van pistewedstrijden in de Luna-velodroom met lokale wielrenners.

Het seizoen 1939: België-Holland met Kaers versus Schulte

Op paasmaandag, 10 april 1939, is er een buitengewoon openingsprogramma op de wielersbaan met een omnium België-Holland. Niemand minder dan Karel Kaers rijdt er tegen Gerrit Schulte in de discipline snelheid 500 m met vliegende start. In de omniumkoers rijden De Caluwé-Bonduel tegen De Bruycker-Thys. Verder zijn bijna gewoonteggetrouw aanwezig: Kindekens, Ghyselinck, Raes, Ritserveldt, Noterman en Van Cauwenberg. Het programma is sterk gevarieerd en het duel Kaers-Schulte vormt ontegensprekelijk het hoogtepunt van de dag. We weten helaas niet wie dit bitsige duel heeft gewon-

nen. Wat ons echter opvalt, zijn de toegangsprijzen. Deze zakken naar het niveau van 1934-1935. Leden van de B.W.B. genieten nog steeds korting maar de vrouwen (nu 'Dames' genoemd) betalen slechts één prijs, 5 fr., waar ze ook wensen te zitten. Verder is er is geen speciaal tarief meer voor werklozen⁽⁸⁷⁾. Later die maand is er een 'medaillekoers' voor jonge renners tot 20 jaar. Een opvallend gegeven is dat zij zowel mogen deelnemen met een baanfiets als een 'pistevelo'. Het programma is beperkt. Het aantal toeschouwers ook⁽⁸⁸⁾.

En dan verdwijnt de velodroom volledig uit de sportpagina van *Vooruit*. Er volgen wel nog enkele wegwedstrijden buiten de piste,

zoals de koers voor junioren op 14 mei, door de veloclub *Vlug en Vrij* georganiseerd⁽⁸⁹⁾. De informatie is schaars maar we weten dat begin september – wellicht naar aanleiding van de kermis – nog een manifestatie is doorgegaan in de veldroom. De krant *Het Volk* schrijft enigszins verontwaardigd: "Wat gebeurt er allemaal? Een koers van beroepsrenners, mogelijk gemaakt met het geld van neringdoeners en herbergiers, doet men doorgaan in de velodroom, in plaats van deze door de stad te laten rijden"⁽⁹⁰⁾. Het kan niet anders dan dat het hier over de Stadsprijs gaat.

Schone liedjes duren niet lang

Figuren als baanwielrenner Albert Richter, A. Vander Linden en Georges Ronsse hebben in de Luna-velodroom overwinningen behaald en de belangstelling voor het wielrennen levendig gehouden. Toch verrast het ons dat de stad amper twee jaar na hun goedkeuring, De Pryck en Gryspeirt een brief stuurt waarin zij (misschien volledig onverwacht) de huur opzeggen. Wat is er gaande?

In de zitting van het schepencollege van 20 januari 1936 brengt burgemeester De Nauw verslag uit over een onderhoud dat hij met Haché, hoofd ingenieur bestuurder van Bruggen en Wegen heeft gehad over de grond aan de nieuwe laan⁽⁹¹⁾. Het idee is geopperd om mogelijk een rijksmiddelbare school te bouwen op het perceel waarop de velodroom staat; een oud concept dat opnieuw leven

⁽⁸⁶⁾ *Vooruit*, 29 augustus 1938, p. 5, k. 4.

⁽⁸⁷⁾ *Vooruit*, 5 april 1939, p. 4, k. 5. De medaillekoers vindt plaats op 23 april. Er is 400 fr. aan prijzen, een palm en medaille.

⁽⁸⁸⁾ *Vooruit*, 20 april 1939, p. 4, K. 5.

⁽⁸⁹⁾ *Vooruit*, 11 mei 1939, p. 4, k. 3 en 13 mei, p. 4, k. 5.

⁽⁹⁰⁾ *Het Volk*, 9 september 1939, p. 4, k. 7.

⁽⁹¹⁾ SAGer, *Boek der besluiten van het Schepencollege, 1934-1941*, zitting van 10 juli 1931. In deze zitting beslist het college de nieuwe laan en brug een naam te geven. De laan krijgt de naam van *Paul Guilleminlaan* en de brug wordt de *Paul Guilleminbrug*. De Paul Guilleminbrug wordt op 11 juli 1931 ingehuldigd door de katholieke Jules Van Caenegem, minister van Openbare Werken (1929-1932). Hij is ook volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Hasselt. De aanleg van de nieuwe laan vangt in 1931 aan.

wordt ingeblazen ⁽⁹²⁾. Schepen Collijns, stadsbouwmeester Karel Mahauden en landmeter De Boe krijgen de opdracht een dossier en verkavelingsplan samen te stellen op basis van de terreinen die hiervoor in aanmerking komen. Opvallend snel daarna, in februari, stuurt het stadsbestuur een opzeggingsbrief met als reden "dat het stadsbestuur den grond waarop de velodrome staat, noodig zal hebben voor het bouwen der Middelbare School" ⁽⁹³⁾. De aankondiging heeft natuurlijk een ontzuenderend effect op de uitbaters. Het is niet uitgesloten dat zij tegen een financiële kater aankijken als dit ook plaats vindt zoals in het contract bepaald staat. De werkelijkheid is gelukkig minder dramatisch en het loopt allemaal zo'n vaart niet. Het huurcontract wordt wellicht van dan af jaarlijks verlengd zodat de velodroom zeker tot eind 1939 in gebruik is ⁽⁹⁴⁾.

Dit zet een domper op het enthousiasme van de uitbaters en zeker op mogelijk nieuwe en misschien noodzakelijke investeringen. Bovendien is er vanaf de jaren 1935 een malaise waar te nemen in de sector die niet of amper nog op te vangen is met de organisatie van

andere initiatieven. De terugval van het baanwielrennen is zo groot dat tegen 1939 nog slechts 16 wielbanen van de 64 overgebleven zijn ⁽⁹⁵⁾.

De Luna-velodroom bestaat vijf jaar, dus reden tot vieren

De velodroom bestaat vijf jaar! De Pryck heeft reden tot vieren en vraagt in mei aan de fanfare Sint-Cecilia om opnieuw in de velodroom een concert te komen geven op 2de Sinksendag. Hij biedt hiervoor 300 fr. en twee 'tournées' voor de muzikanten. Het bestuur van Sint-Cecilia neemt zijn voorstel aan ⁽⁹⁶⁾. Over deze viering hebben we helaas geen informatie kunnen terugvinden.

En dan gebeurt het! Totaal onverwacht overlijdt De Pryck op 20 augustus 1939; volgens Rohde als gevolg van een anafylactische shock, een hevige allergische reactie op een wespensteek ⁽⁹⁷⁾. Henri De Turck beweert dat De Pryck een loodvergiftiging heeft opgelopen tijdens het verven van zijn roller-skate-baan in Vloesberg en hieraan is gestorven in zijn woning in de Gasthuisstraat nr. 28 ⁽⁹⁸⁾. Begin

september gaat er nog een laatste activiteit door in de velodroom.

De afbraak van een rottend karkas

Het aantal operationele wielbanen zakt in 1940 tot minder dan tien. Volgens Patrieck Geldhof en Dries Vanysacker in hun boek *En de broodrenner, hij fietste verder*, is de velodroom van Geraardsbergen samen met die van Charleroi en Leuven gespaard gebleven van oorlogsgeweld ⁽⁹⁹⁾. Dit is in tegenstelling tot het getuigenis van onder meer René Van der Mijnsbrugge, Robert Rohde, Henri De Turck en Roger Cauwel die het tegendeel zeggen. Feit is dat op 29 juni 1941 een nieuwe wielbaan (een sintelbaan?) is ingehuldigd op het voetbalterrein van *Sportkring* ⁽¹⁰⁰⁾. Misschien ligt hier de reden van deze vermoedelijke vergissing ⁽¹⁰¹⁾.

Wanneer de ontmanteling precies heeft plaats gevonden en door wie is enigszins verwarrend. Er bestaan immers verschillende versies. Zowel René Van der Mijnsbrugge ⁽¹⁰²⁾ als Robert Rohde ⁽¹⁰³⁾

⁽⁹²⁾ *Recht en Vrijheid*, 15 juni 1924, p. 3. Het idee van een staatsmiddelbare school bestaat al sinds 1924. In de gemeenteraad van juni 1924 wordt besloten om de regering te vragen de bouw van een rijksmiddelbare school te overwegen. De socialisten, samen met de liberaal Rens, stemmen voor. De katholieken, met als woordvoerder schepen Pieraert, zijn hier tegen (7 tegen 6) omdat er volgens hen geen behoefte is aan nog een middelbare school in Geraardsbergen.

⁽⁹³⁾ SAGer, *Boek der besluiten van het Schepencollege, 1934-1941*, zitting van 7 februari 1936.

⁽⁹⁴⁾ SAGer, *Boek der besluiten van het Schepencollege, 1934-1941*, zitting van 17 februari 1936. Voor de kaatsliefhebbers is er beter nieuws. De vraag van Jules De Clercq, voorzitter van de *Pelote Club Grammontois* voor de aanleg van een 'ballodrome' krijgt een gunstig advies van het schepencollege. De Pelote Club verkrijgt van de stad de aanleg van een 'ballodrome' in beton op de Markt. De kosten worden gedragen door de stad zelf. De uitgebroken kasseistenen zullen worden gebruikt voor de herstelling van de Kloefstraat en de Polderstraat.

⁽⁹⁵⁾ B. MOEYAERT, *Van wielbaan tot ... "Velo-droom" De geschiedenis van het baanwielrennen in België van 1890 tot 2003*, Onuitgegeven licentiaatsthesis, Katholieke Universiteit Leuven, 2003.

⁽⁹⁶⁾ M. GODFROID, *Kroniek der Koninklijke Fanfare Sint-Cecilia Geraardsbergen, 1810-1985*, Geraardsbergen, 1984, p. 213.

⁽⁹⁷⁾ Interview met Robert Rohde, juni 2009. De Pryck baat ook een overdekte roller-skatingbaan uit in Vloesberg. Daar zou hij zijn gestoken door een bij of een wesp met een anafylactische shock tot gevolg die tot zijn dood heeft geleid.

⁽⁹⁸⁾ Interview met Henri De Turck, juni 2009.

⁽⁹⁹⁾ P. GELDHOF, D. VANYSACKER, *En de broodrenner, hij fietste verder, Het wielrennen in België tijdens WOII*, p. 92.

⁽¹⁰⁰⁾ *De Dag*, 29, 30 juni 1941, p. 11, k. 3.

⁽¹⁰¹⁾ P. GELDHOF, D. VANYSACKER, *En de broodrenner, hij fietste verder, Het wielrennen in België tijdens WOII*, p. 167. De Ronde van Vlaanderen van 1942 passeert door Geraardsbergen en Ophasselt en op 3 september 1942 heeft de *Grote Prijs* van Geraardsbergen plaats.

⁽¹⁰²⁾ R. VAN DER MIJNSBRUGGE, *Een Geraardsbergse figuur vertelt*, Geraardsbergen, 1997, p. 150. Interview met R. Van der Mijnsbrugge, juni 2009.

⁽¹⁰³⁾ Interview met Robert Rohde, juni 2009.

bevestigen dat de velodroom in 1940 al gedeeltelijk afgebroken was. De Duitsers zouden na mei 1940 de zware balken uit het bouwwerk hebben gehaald. Volgens Henri De Turck is hier niets van aan. De velodroom heeft volgens hem een tijdje leeg gestaan en is de piste door gebrek aan onderhoud onbruikbaar geworden. Aan de vooravond van Kerstmis dalen de temperaturen zo fors onder nul dat de omwonenden in december 1940 het lege karkas en de bijgebouwen compleet hebben ontmanteld om de 'plankskes' te gebruiken als 'stoofhout' ⁽¹⁰⁴⁾. In de lente van 1941 wordt het terrein opgeruimd, omgevormd tot tuin en ter beschikking gesteld van *Het Werk van den Akker*.

Plannen

Van de bouw van een nieuwe middelbare school op het terrein van de velodroom is niets in huis gekomen. Na de Tweede Wereldoorlog en vanaf de jaren 1950 wordt herhaaldelijk, vooral dan door de communisten in hun maandblad *Manneken-Pis*, erop gehamerd om voortgang te maken met het bouwrijp maken van het terrein *Wijk Velodrom*. Uiteindelijk krijgt in april-mei 1956 de stad de toestemming om de grond te verkopen. Dat gebeurt openbaar, per opbod in café Saf op het Stationsplein. De loten liggen tussen de 34.000 en de 172.000 frank, in totaal 28, waarvan er 18 bestemd zijn voor een huis met garage ⁽¹⁰⁵⁾. Het zal nog tot 1959 duren alvorens de stad Hippolite Raes, een aannemer van wegenwerken uit Lede, aanstelt voor de noodzakelijke uitvoering van riolerings- en verbeteringswerken op het terrein ⁽¹⁰⁶⁾. Vandaag is de wijk een rustige woonbuurt, een beetje weg van de Guilleminlaan en voor velen onbekend.

Besluit

De opkomst van sportmanifestaties als wielrennen en voetbal winnen in de jaren 1930 heel snel aan populariteit en nemen in de vrijetijdsbeleving van de fabrieksarbeiders een belangrijke plaats in en die binnen hun bereik liggen. Turnverenigingen als *Rust Roest* kennen een grote aantrekkingskracht bij het jonge publiek. Dankzij het privé-initiatief van Julien De Pryck en Jean Gryspeirt heeft de Luna-velodroom een belangrijke invulling gegeven aan het wielergebeuren in de streek en jonge renners de kans gegeven hun sportieve ambities te ontplooien.

Waren in het eerste jaar de wielerveermeetings enigszins bescheiden, dan zijn 1935 en 1936, ondanks de snelle terugloop van het aantal pistes in ons land, nog een zeker succes met een aantal opvallende hoogtepunten. Vanaf 1937 wordt het voor de uitbaters veel moeilijker, vooral financieel dan. Steeds meer renners nemen immers deel aan internationale wielervedstrijden. Vooral het voetbal trekt de sportliefhebbers van de piste weg in het voordeel van de voetbaltroepen *Vreda* en *Sportkring* die in die periode ook een aantal bescheiden successen kennen.

1938 en 1939 verlopen moeizaam: het seizoen begint steeds later en eindigt vroeger en er zijn minder koersen. Hoewel de oorlog de grote spelbreker is geweest en vele renners hun ambitie definitief aan de kant moeten schuiven zijn er enkele, zoals Albert Ritserveldt, Boumon, Bury... die tijdens de oorlog blijven fietsen en nadien hun carrière kunnen verder zetten. Een Jacques Engelen is pas aan het begin van de oorlog begonnen en heeft tijdens en na de oorlog verschillende belangrijke zeges behaald.

Sportjournalist Eugène Wouters schreef in 1932 de haast profetische woorden: vijf jaar is de gemiddelde levensduur van een velodroom. Hij heeft gelijk gehad: de Luna-velodroom heeft dit gemiddelde gehaald maar het overlijden van De Pryck, de bezieler van de velodroom en de Duitse inval in mei 1940 waren niet op te vangen...

Oproep

De velo droom van de massa is een aanzet tot een mogelijk uitgebreidere studie. Deze korte bijdrage is een eerste kennismaking met lokale wielrenners en de wielersport tot de jaren 1950. Als we lezen dat duizenden stadsgenoten tussen 1934 en 1939 naar de velodroom zijn getrokken voor enkele uren ontspanning dan kan het niet anders dat in de fotoalbums of schoendozen bij oma, nonkel of tante nog foto's zitten die gefotografeerd zijn voor of tijdens de wielerveermeetings in de Luna-velodroom.

Wilt u meewerken? Duik dan even in die albums met oude foto's en kijk of daar niets tussen zit dat in het ruime kader van Geraardsbergse wielermanifestaties een plaatsje kan krijgen. Wie dus nog over foto's, affiches, pamfletten en informatie beschikt met betrekking tot de velodroom en de talrijke wielervedstrijden, mag zeker contact opnemen met de auteur om dit artikel te vervolledigen of te verrijken.

Dirck Surdiacourt, 0475 72 88 27 of e-mail dsurdiac@oce.be.

(Belangrijk: Foto's, pamfletten enz. worden ingescand en nadien terugbezorgd, maar u mag deze ook zelf inscannen, in kleur of zwart/wit met een resolutie van liefst 600 dpi.)

⁽¹⁰⁴⁾ Interview met Roger Cauwel, voorjaar 2009.

⁽¹⁰⁵⁾ *Manneken-Pis*, mei 1956, p. 3, k. 1.

⁽¹⁰⁶⁾ HGA-Ger (Hedendaags Gemeentearchief Geraardsbergen), inventaris 303.